

St.Germain, 4.10.1937

Drazí,

včera večer jsme se šťastně dostaly do lycka, bylo velké shánění kufrů a balíků a škatul, ale nakonec jsme se přece jakž takž vypakovaly, vrhly se pod sprchy a do postelí a spaly a spaly. Drahá sudinka nás mile uvítala, už je úplně bělovlasá a místo zrzavého svetru nosí bílý, aby to hezky šlo dohromady. Novou řiditelku ještě nemáme, leda podle reforem, kterých je plné lycko. Tak například my už nejsme ložnice 5, nýbrž 1, koberečky v pokojích máme růžové místo žlutých, deky na postele růžové místo bílých. Po večeři budeme mít ještě etudu místo abychom šly do dort'áku, v pokojíčkách se zato nebudeme smět učit a i obrázky prý zakázala věšet na stěnu, já jsem si je však přibila ještě před zákazem a tak je už, doufám, sundavat nebudu. Je to smůla, zrovna když mám dvě krásné máminy fotky. V ložnici máme novou dohlížitelku, Mlle Samain už tu není a vůbec všude je plno nových lidí. Ve škole je nás zatím 23, ale deset jich jistě ještě přibude, až bude bašo skončeno. Měly jsme dnes dvě hodiny fila s novou, mladou a moc hezkou a milou kantorkou, která má zřejmě velikou chuť a zájem o svůj předmět. Jinak máme Mme Sarat na dějepis a zeměpis, ta je docela prima, Mme Laforgue na fysiku, Mlle Frelin na matiku. To je skoro škoda, že jsme nedostaly loňskou Bourgin, ta je mnohem zábavnější.

Jacqueline tu ještě není, držím jí pořád palec, aby udělala bašo, má ob jeden pokoj vedle mě připravený příbytek, já mám svůj starý pokoj s vyhlídkou na kaštany,

Líba chudák znovu rupla, říkala, že byla skoro spokojená a zatím jí scházelo skoro deset bodů, kdežto poprvé jen tři. Říkala, že jí bylo hrozně, když si šla sama pro výsledek, ale nás už přivítala zase docela vesele. Bude dělat septimu na reálce a ztratila tím dva roky.

Moc na Vás vzpomínám, všechny Vás zdravím a líbám.

hanka

St.Germain, 16.října 1937

Drazí,

myslím, že jsem Vám už strašně dlouho nepsala. Odpusťte mi to laskavě.

Posledně jsem Vám naznačila, jaké reformy u nás zavedla nová ředitelka, teď jich zase několik přibylo. Etudu máme pravidelně od osmi hodin večer do půl desáté, v doirtoiru smíme mít jen půl hodiny světlo, je tedy na zašívání a podobné věci ustanoven čtvrtěk odpoledne, stejně i na korespondenci. Obrázky jsou v pokojíčkách výslovně zakázané, budu je asi muset brzo shodit. Dohlížitelku nám zase vyměnili, máme teď jakousi ostrou, která nám zakazuje mluvit i na chodbě a všude. Na tělocvik smíme však dokonce nosit trenýrky, což je ohromný pokrok. Jinak se máme báječně. Filo je zatím jakožto novinka moc zajímavé, děláme logiku a psychologii a čteme Bergsona a Platona a rozumíme každé páté větě. Naše kantorka je 28letá a má zvláštní smysl a porozumění pro otázku času, přítomnosti, minulosti a budoucnosti a každý den nám o tom něco vykládá a trpělivě se nás po každém slově ptá, jestli jsme pochopily a vykládá pak znovu a znovu. Má také docela studentské pochopení pro nehezské stránky kompozic a domácích úloh a umí rozeznávat věci, které jsou na programu a jsou otravné a takové, které jsou nebo nejsou na programu, ale jsou zajímavé. Na frančinu, která je letos skoro jako předmět nepovinný, máme docela zábavnou kantorku. Nadává svým mužským hlasem skoro na všechny lidi a věci na světě, má jen několik málo oblíbenců jako je Baudelaire na př., na které nedá dopustit. Jinak si z každého utahuje a sbírá v novinách důkazy o jeho neschopnosti. Jinak máme většinou své dřívější kantorky.

Předevčírem jsme byly na celý den na výstavě, která teď vypadá ohromně, všechno skvěle upraveno, všude plno ruchu, protože je to poslední měsíc. Viděly jsme znovu kolonie a francouzské kraje i s Rivierou, Bretání, Normandií atd. Je to moc hezky uspořádané, takové typické baráčky, sestavené do náměstí a uliček, kostely a zvonice atd. Pak jsme byly v Pavilonu Elegance, kde jsou přepychové roby, úmyslně přehnané, takže prakticky většinou nemožné, ale moc krásné, zvláště všelijaké kožešinové pláště a celkově je to jednoduše a působivě upravené. V koloniích budí ovšem nejvíc zájmu všichni možní černoši, kteří tam vyrábějí hliněné a kožené věci, boty, dečky, náramky a já nevím co všechno.

Myslím, že se můj dopis zkříží s mamčíným, už se na něj těším a děkuji za minulý.

Všechny Vás zdraví a líbá

Vaše Hanka

28.října 1937

Drazí,

děkuji vám za dopis, už ho mám od neděle a ještě jsem se nedostala k odpovědi, až v dnešní slavnostní den. Máme teď pořád plno shonu, protože nám v ložnici brzo zhasínají a tak máme vždycky co dělat, když přijdeme večer z etudy, abychom se pořádně aspoň umyly. Ve škole také pomalu přibývá práce, budeme muset do baša spolykat spoustu stránek fila, anatomie a botaniky, zeměpisu a dějepisu. Většinou jsou však letošní programy docela zajímavé, z dějáku máme od roku 1848 až ke světové válce, místy tam jsou tedy i naše dějiny, v přírod'áku teď máme samé kosti a kostry, bohužel někdy smradlavé, protože se asi v Germainu nenajde řezník, který by měl dost čerstvých pro 30žaček. Jacqueline už není letos bohužel s námi, propadla u baša po druhé a opakuje premiere, nechala však řečtinu a dělá Á. Sekondánek je letos 8 v jedné třídě, na 20 Francouzek, budou tam mít pomalu většinu. Je mezi nimi letos hodně hudebnic, jedna dokonce zpěvačka, takže jsme včera na oslavě 28.října měly báječně pestrý program. Přišla se na nás podívat dokonce i nová ředitelka, ale až po Kupkově přednášce, která byla letos velmi pěkná. Vzpomínal na dobu svého mládí, když bylo ke konci války a když nám říkal, co to pro ně, studenty, tehdy znamenalo, 28.říjen, rozohnil se tak, že myslím div neplakal. Ředitelce jsme pak zazpívaly několik národních písniček a potom s námi posvačila. Byla moc milá, bude s námi asi rozhodně srdečnější než naše loňská škarohlídka. dr. Kupka nám pak navrhl výlet na Dušičky, do Havru, podívat se na Normandii. Máme prázdnou od neděle do čtvrtka, mohly bychom si tedy na jeden den vyjet. Na výstavní legitimaci máme poloviční slevu na všech francouzských drahách, nepřišlo by nám to tedy draho. Na velikonoce už jsme také skoro rozhodnuté, pojedeme nejspíše na Korsiku a zpátky k Pyrenejím, do Baskicka, na Languedoc a tam někam. Tak by to bylo asi nejlepší a aspoň bychom se hezky projely na parníku.

Tady už je taky úplný podzim, jako u Vás. Na zahrádce už jistě moc listí nebude na stromech, že ?

Kdyby mi mamka poslala nějaký ten rámeček, byla bych hrozně ráda. Obrázky už jsme musely všechny sundat.- Míňa mi psala o svém báječném úspěchu, má asi velkou radost.

Moc a moc Vás zdraví a líbá

Vaše Hanka

St.Germain, 8.11.1937

Drazí,

už jsem se zase opozdila tolik se psáním, vážně mě to moc mrzí. Měly jsme poslední dny opravdu pořádku dělat, včera jsme psaly dějáckou konu a odevzdávaly filosofickou dissertaci, takže i v neděli jsme pilně pracovaly. Musíme letos hrozně krást chvílky ke čtení, naše dohlížitelka v ložnici je strašně ospalá a zhasíná nám moc brzy a permanencí máme letos mnohem méně než vloni. Nová ředitelka se za to o nás velmi stará, každou chvíli přijde do jídelny nebo do školy, kdežto tu loňskou jsme vídaly jednou za uherský měsíc.

O svátcích jsme v Havru nebyly, protože Normandie už odjížděla a nesmělo se na ni někdy od soboty. Byly jsme se tedy podívat ještě naposledy na výstavě, bloudily jsme po všemožných koutech, jako je třeba Trocadéro, kde jsou vyloženy skvělé vědecké knihy k „volnému použití“, . Probíraly jsme tam jakési anatomické atlasy asi dvě hodiny, protože bereme právě v přírodopisu člověka se všemi jeho důležitostmi a zbytečnostmi, hlavně kostru a tam byly skvělé fotografie zlomenin i normálních kostí. Večer jsme si počkaly na fontány, přepychově hýřící všemi barvami. Teď je už na výstavě zase docela jiný ruch než před prázdninami, každý jako by byl už unaven a při tom chtěl využít ještě posledních dnů, než se výstava zavře.

To bylo na Dušičky, v úterý. Já jsem hned v sobotu odpoledne měla v lyceu návštěvu. Můžete si myslet, jak jsem byla překvapená, když mě najednou volají do hovorny, kam chodí obvykle jenom Francouzky, když pro ně přijdou rodiče. Byl tam Jirka Stašků, přijel s jakousi výpravou z techniky do Paříže, asi třicet prý jich bylo v přepychovém autokaru, stavěli se také v několika německých a francouzských venkovských městech a zůstali v Paříži asi na týden. V neděli jsme spolu byli na terase, ovšem tajně, sudinka by byla nešťastná, kdyby to byla věděla. Vůbec se divím, že Jirku do lycea docela hned pustila, aniž se ho vyptávala na příbuzenské vztahy atd. Ta jejich výprava musela být moc zajímavá, všude prý je slavnostně vítali, sám pan starosta města Paříže, všechny možné stavitelské spolky jim vymohly přístup k technickým zajímavostem, ale v Německu prý jim také kdosi vynadal, co to provádíme v Teplicích. Teď už jsou, myslím, zase doma, jak jim to závidím!

Vám zase závidím ty fialky na zahrádce, tady vůbec nic neroste a je tu zima plná mlhy a vlhka. Ze zoufalství jsem si koupila křiklavě červenou umělou kytku, z obarveného perí. Je ale opravdu hezká, vejde-li se mi do kufru, až pojedu domů, tak Vám ji přivezu.

Eňovi přeji mnoho zdaru do patnáctého roku žití. Jak je mladej, kde jsou ty časy, kdy jsme my chodily do kvarty, že?

Děkuji Vám za Pestrý a za psaníčko a tisíckrát Vás líbám

Vaše Hanka

17.listopadu 1937

Drazí,

děkuji Vám za dopis a za balíček, přišly oba předevcírem ; jedno sklo od rámečku se cestou bohužel rozbilo, tak jsem je nahradila sklíčkem ze starého rámečku, který už nechce stát, protože je stářím a únavou zkroucený. Myslím, že mu teď hlavně zima dodala. Stát chvílemi u roztopeného radiatoru, chvílemi pod otevřeným oknem, kterým se na něj žene mráz a mlha, není jistě nic zdravého. Tož jsem mu dopřála odpočinek. U Vás už bude jistě brzo padat sníh, ne? Soudím tak podle nekřesťanské zimy, která nás tu trápí, máme tu teplo jenom pod dvěma příkrývkami v posteli. Já to mám ale docela ráda, aspoň je ráno vzduch opravdu osvěžující a člověk je opravdu probuzen, když vyskočí s postele. Naše matikářka musí teď chodit do školy ve třech svetrech a dvou kabátech, protože v létě chodí jen ve dvou svetrech a jednom kabátě. Sudince však stačí malá fialová šála, jinak se zahřeje stálým pohybem a prací. Co se nás týče, nám je pořád dost teplo, protože už začínají trimestrielní komposice, z kterých už jsme opravovali dějáckou a já z ní mám vyjímečně 14. V pondělí píšeme filosofickou dissertaci, asi čtyři hodiny a ještě ani pořádně nevíme, jak se podobná dissertace dělá.

Nového tu nic není, leda že dr. Kupka má prý syna, narodil se mu v Třebíči.

Peníze zatím vůbec nepotřebuji, Elena Mendlová mi dala 100 frs na odeslání jejího zavazadla a ono se to platí prý až po obdržení v Praze, dovolím si tedy napsat tetě Mařce, aby poslala Eleně v korunách, co mi bylo odevzdáno ve francích, které si tu nechám. Do vánoc je ještě plný měsíc, dovolím si tedy později napsat, co budu potřebovat, také podle toho, kde budeme letos ubytovány ; dr. Kupka tvrdí, že je to nemožné, abychom byly v hotelu, když je nás tolik, protože bude v Paříži spousta cizinců ještě od výstavy, kteří budou chtít využít příležitosti, když je frank letos laciný. Budeme asi sídlit v nějakém lycku, nejspíše ve Victor Durny, někde u Invalidovny. Jsem zvědavá, jak to všechno dopadne, neocitneme-li se zase ve svém slavném Luxemburku.

Posílám Vám moc a moc pozdravů a pus.

Vaše Hanka

26.listopadu 1937

Drazí,

představte si, že už za měsíc bude po Štedrém večeru a k tomu po posledním, který s Vámi neslavím. Vzpomenu-li si, že jsem už dvoje vánoce nebyla doma, půjčila bych si bicykl a hned bych se rozjela. A teď si představte, že možná opravdu přijedu. Navrhly jsme to dr. Kupkovi, který hned napsal žádost na ministerstvo, ale tvrdí, že nám to asi nepovolí. My mu v tom však vůbec nevěříme a pevně doufáme, že se domů dostaneme, protože ministerstvo nemá žádný důvod, aby nám to zakázalo. Usoudily jsme, že by nám to přišlo dokonce laciněji. Víte, chtěla jsem Vás původně překvapit, až by to bylo úplně jisté, ale včera jsme čekaly určitě už odpověď, která zase nepřišla, a já už jsem to nemohla vydržet, abych Vám to nenapsala. Vyplní-li se nám to, jak my všechny pevně věříme, bylo by to ohromné. Přijely bychom asi dva dny před Štedrým večerem, strojila bych s Míňou a Eňou stromeček, stála bych s Vámi v řadě u dveří tatškova pokoje s očekáváním, kdy Ježíšek zazvoní, kdyby byla pořádná zima, chodili bychom zase na lyžařské výpravy nebo v jenerálkách někam do závějí, šla bych si taky zapajdat na Lužnici nebo na rybník v třech svetrech, zkrátka modlete se za nás nebo držte palce, aby se pan Praus či Kraus v ministerstvu ustrnul a napsal nám : „ Schvaluji – jed'te - pusu na cestu.“ Mám z toho strach a těším se příšerně.

V lycku zatím pilně pokračujeme v konách, už máme jen v pondělí chemii, v pátek zeměpis (brrrr) a v úterý na to matiku s kosmografií. Na filu jsme měly Jubertův výrok : „ Jasně myšlenky nám slouží k přemýšlení, ale jednáme vždycky na základě nějakých zmatených. Ty řídí život.“ Potily jsme se nad tím tři hodiny, ale nebylo to nijak špatné téma poměrně.

Včera jsme měly zase slávu s tancem, bylo svaté Kateřiny. Skautky uspořádaly moc vtipný program, moderního Adama a Evu v ráji zahrály, pak tančily tanec duchů nad mrtvolou, protože se poslední dobou v naší ložnici mluví o jakémsi fantomu, praská nám tam v noci záhadně podlaha, jakoby tam chodil neviditelný duch. Máme s tím velkou legraci, sudinka podezřívá někoho z nás, že se chodíme v noci bavit k sousedce a prohlásila, že jakmile zjistí, kdo to je, ihned ho vyloučí z lycea. Já bych si na jejím místě nic podobného s fantomem nezačínala, taková přísnost je v tomhle případě nemístná. Mě v té věci nejvíc mrzí, že vždycky zaspím hodinu duchů a nic neslyším.

Nakonec se včera večer tancovalo a křičelo, sudinku jsme vyvedly trochu jako aprílem, začaly jsme si všechny ukazovat udiveně na strop a ona tam hned obrátila své zraky a my jsme spustily vítězný řev. Dovedete si asi představit jak to vypadá, když se tak celé lycko sejde v rozjařené náladě – ani sudina neodolá a její přísnost je ta tam.

Až mi budete chtít poslat peníze, prosím o 500 franků – možná, že Vám polovičku přivezu zpátky.

Moc a moc Vás zdraví a líbá

Vaše Hanka

St.Germain, 3.prosinec 1937

Drazí,

představte si, že pořád ještě nevíme, co s námi vlastně o vánocích bude. Z ministerstva nejde žádná odpověď a za tři neděle jsou vánoce. Dr. Kupka už zase začíná uvažovat o našem ubytování, přišel s návrhem, že bychom mohly bydlet u Armády Spásy (!), je to prý velmi laciný a pěkný, moderní dům, hned u St.Lazaru, takže bychom měly blízko do Opery a do Cité, kdež nejvíc o vánocích pobýváme. My jsme se však ještě nevzdaly naděje, že pojedeme domů. Naopak, naděje stále roste, vždyť příznivé úřední odpovědi přicházejí vždycky nejpozději a třeba nás pan Praus chce hodně napnout, abychom pak měly tím větší radost, ne ?

V naší ložnici straší pořád dál, to Vám je zajímavý případ. Já jsem si na to věnovala jednu skoro celou noc, abych je uslyšela, a ono zrovna tu noc nepřišlo, ačkoliv podlaha trochu praskala. Mám všechny v podezření, že si toho fantoma vymyslely (některé tvrdí, že už znají tu z nás, která v noci tak tajemně vstává) a že jsou to jenom parkety, které praskají, jak se někdo na posteli pohne. Ostatně naše surveillantka už se o to přestala starat, žaluje na nás zase jiné věci sudině, že jsme hlučné, že se dobře neřadíme, atd., je to rozený tyran, někdy je vážně nesnesitelná, když na ní tak člověk vidí, jaké má vnitřní zadostiučinění z toho, že nás může komandovat. Ted' chudák najednou ochraptěla z toho věčného napomínání.

Míně jsem už konečně napsala, poslala mi dopis, psaný zrovna za její nemoci, se zprávou o našem novém a prvorozeném synovci z druhého kolene (nebo jaký k nám má příbuzenský vztah). Psala jsem jí honem, aby na mě čekala v Praze, jako by to bylo jisté, že spolu pojedeme domů, snad to tak trochu přivolám. Ať už je to, jak chce, vánoce už jsou za dvěma a první trimestr za námi a to je potěšující věc.

Zítří si zase uděláme pěknou procházku po terase, máme trochu volno a je teď krásně teplo, nikdo by neřekl, že už je prosinec.

Děkuji Vám za psaní a za Pestrý týden,

moc a moc zdravím tat'ku, mamku a Eňu a posílám Vám pusy a

přeju Vám, aby už ten věčný záškrť zhynul.

Vaše Hanka

13. prosince 1937

Drazí,

obávám se, že teď už asi opravdu nepojedeme domů. Ministerstvo prostě neodpovídá, ačkoliv Dr. Kupka prý poslal soukromý dopis panu Prausovi. Myslíme, že nám povolení přijde asi po vánocích, což by bylo trochu pozdě. Ani kdybychom se to dověděly hned teď, nebylo by nám to, bohužel, nic platné, protože na podávání žádostí o slevu na dráhu už je pozdě. Dr. Kupka už to považuje za samozřejmé, že zůstaneme v Paříži, byt nám zamluvil zase v Luxemburku, protože do té Armády Spásy prý se přijímají samá individua opravdu spásu potřebující a to my prý nejsme. Ostatně bude nás jen o jednu víc než vloni, takže se vměstnáme do našeho malého Luxemburku jako jindy. Bojka, Dada a možná Janka Fliederů pojedou totiž domů, Dada je eisenboňačka, má tedy cestu zadarmo a Bojka s Jarkou nejsou stipendistky. My halt budeme muset čekat zase rok, nic se nedá dělat. Budeme zase brouzdat po Paříži, vykulovat oči na všechny možné věci a až přijde Štědrý večer, zapomeneme na všechno a jako staré babičky budeme vzpomínat na Ježíška, jak jsme ho znaly v jarém mládí a jak už jsme ho dva roky neviděly. Ještě štěstí, že je teď v zimě v Paříži aspoň hezky. Byly jsme v neděli v Opeře Comique na Tosce a vracely jsme se domů okolo magacínů s vánočními výlohami, obklopenými celými davy lidí, hlavně otců s malými dětmi na ramenou před hračkářskými výklady, a všude bylo plno ruchu, že člověk mohl postupovat jenom tempem davu, chtít někoho předejít bylo úplně nemožné a tak jsme se tlačily v ohromné mačkanici a bručely si přitom ještě arie z Tosky – můžete si myslet, že byli hlavně moji okolostojící asi náramně spokojeni.

Děkuji Vám nesmírně za dopis a za peníze, myslím, že mi úplně krásně vystačí, a držte nám ještě palce, snad přece pojedeme, nemyslíte?

Posílám Vám pozdravy a pusy a hrozně se na Vás těším.

Vaše Hanka

22.prosince 1937

Drazí,

už jsem měla strach, že mi napíšete do lycka, až už tam nebudu, a najednou jsem včera dostala ten krásný balíček s nadílkou. Tisíckrát Vám děkuji, měla jsem ohromnou radost, protože všechno je to moc roztomilé, od toho anglického kačera až po tu bechyňskou zelenou větvičku. Nenadála jsem se, že už je Míňa doma, myslela jsem, že chtěla zůstat déle v Praze původně. Tak už asi víte, jak to s námi dopadlo, ministerstvo je zásadně proti tomu, abychom jezdily domů, anžto náš pobyt v Paříži považuje za část našich studií. Jsou teď dvě hodiny odpoledne a ve čtyři odjíždíme – do 1, rue Joseph Bara, Hotel du Luxembourg, Paris VI eme, (jestli jste snad ztratili adresu). Celé lycko je vzhůru nohama, dnes nás bylo pět ve škole, z toho tři Češky, ostatní už jsou většinou v Alpách a tak už odpoledne školu nemáme. Je totiž dnes vyučování vůbec dobrovolné.

Budeme se snažit využít těch posledních vánoc v Parízu, jak se dá. Chtěla bych prolézt i nějaké zapadlé kouty a špinavé ulice, kterých je všude dost a mívají nejoriginálnější ráz. Divadla už nám Dr. Kupka vybral, je jich jako vždycky dost a prý jsou moc hezká.

Napište mi brzo, jak je teď u Vás, je sníh a led? Tady dokonce leží sněhový poprašek už celé tři dny, to je pozoruhodná událost. Chystáte se už asi na Štědrý den, mamce nastává pečení anebo si je vzala na starost Míňa, když má poslední dobou takové úspěchy v kuchyni? Eňa je jistě už od teďka napnut na nejvyšší stupeň, jakožto nejzvědavější člen rodiny obchází tat'kův pokoj a nakukuje klíčovou dírkou, my to známe. A co stromeček, vybrali jste si smrček nebo jedličku? Či ty větvičky, co jste mi poslali, byly už z vánočního stromku?

Mějte se strašně hezky o vánocích, o Štědrý den , o Boží Hod, o Štěpána a vůbec pořád, přeju Vám moc bohatého Ježíška, štěstí, zdraví, dlouhá léta a vůbec všechno možné, ještě jednou Vám děkuji za balíček a také za Pestrý Týden, tisíckrát Vás líbám a budu na Vás hrozně vzpomínat.

Vaše Hanka

31.12.1937

Drazí,

jsme Vám nesmírně vděčná za všechno, co jste mi tento týden poslali, tatkově za tu ohromnou sumu, mamce za dopisy a za balíček s šátečkem, který mně právě teď došel. Peníze přišly už dávno, hned mi telefonovali z banky, abych si pro ně přišla s pasem a tak jsem se tam v pondělí vypravila. Banque Belge je na náměstí Bursy a před Bursou byl zrovna strašný šumec, plno křiku a lidí a když jsme se tam chtěly jít podívat, tak nás strážník vyhodil. Když jsem si konečně peníze vyzvedla, tak jsem si taky hned koupila Ježíška. Dopisní papír, na který právě píši, kapesní nožik a knížky : Porte étroite od Gida, Faux passeports od Plisniera, jednoho Maurois a l'Italien par vous-meme, v báječné kožené vazbě a strašně laciné, že se tomu sám prodavač divil. Já hrozně ráda kupuju takové „ příležitostné „ věci. Pak jsem také dostala k vánocům kousek radia, ne? Těším se hrozně, až budu s Vámi společně poslouchat.

Naše prázdniny se teď pomalu chýlí ke konci, v neděli odpoledne jedeme do lycka. Jako vždycky, viděly jsme zas tolik věcí, že nevím, čím mám začínat. V procházkách jsme se letos specializovaly na hřbitovy a sportovní podniky. To Vám je hrozné, takový francouzský hřbitov. Kamení a kameny a nevkusné pomníky a umělé květy a nikde nic zeleného, nikde trávnik, nikde kytička. Ti lidé tady vůbec nemají smysl pro soulad, když někomu staví pomník, prostě se posadí vysoký pomník vedle nízkého, kulatý vedle hranatého, bílý vedle černého a výsledek je takový chaos křížů a antických sloupů, postavených jeden na druhém, bez uličky mezi jednotlivými hroby, že to nejde dál. A na Montmartru ještě k tomu smíchali židovské hroby s křesťanskými. S těmi sportovními podniky je totu rozhodně lepší než se hřbitovy. Byly jsme dvakrát v krásné zimní plovárně, s teplými sprchami a ohromně průhlednou vodou, což není vždycky moc praktické, zvlášť když má někdo děravé plavky jako já.

Na Champs Elysées jsme byly bruslit na přepychovém kluzišti, ale byla tam taková spousta lidí, že když jsem se natáhla, strhla jsem nejméně pět osob na zem. Vždycky jednou za hodinu musela veškerá mládež i postarší židovky, sotva držící rovnováhu za pomoci svých učitelů – krasobruslařů vyklidit kluziště a několik vybraných párů tančilo valčík, fox nebo tango na ledě a opravdu moc krásně.

Co se týče divadel, neměly jsme letos mnoho štěstí. Viděly jsme Trojská válka nebude, což je sice dobrý nápad, vtipně provedený, plný opravdu duchaplných narážek a vtipů, ale místy tak trochu nedivadelně rozvláčný, spíš kniha by to mohla být než divadlo. Pak jsme viděly Madame Capet, životopis Marie Antoinetty, skvěle vypravených asi deset obrazů, ale ani hra ani podání nebylo nic zvláštního. Autor ovšem tak nesmírně sympatizoval s Antoinettou, že tam Revoluce vypadala v příšerném světle a obecnost tleskala ke konci královnina procesu nejvíce ironickým narážkám svědka- royalisty proti revolucionářům, že to vypadalo, jako by zas ve Francii panoval starý režim a nenávisť k Republice.

Potom jsme viděly Šesté poschodí od jakéhosi mladého spisovatele, se skvěle vystiženými figurami pařížské periferie, ale dějově to bylo celkem obyčejné, skoro naivní. Byl tam ohromný párek hádavých, ale dobráckých manželů, pak dcera s otcem-úředníkem, který spisuje lidové romány a diktuje vždycky své dceři takové věty jako : Důstojníkovi bylo 65 let, ale vypadal dvakrát tak starý atd., opravdu povedené. Včera jsme byly na Volpone od Jonsona, což bylo

skutečně úžasně zahráno. Hlavní roli hrál zase Charles Dullin, co jsme ho loni viděly v Cesarovi, je to už dosti starý pán, skoro hrbatý, ale hraje ohromně. Vypravené to bylo moc pěkně a kus sám se mi taky líbil, ačkoliv je na tom hodně vidět, že už je to staré.

Na Štědrý večer jsme byly doma, měly jsme stromeček se svíčkami a prskavkami, zpívaly jsme koledy a hrály jsme všelijaké hry a moc jsme vzpomínaly. Dr. Kupka se na nás přišel podívat asi na hodinku. Pak jsme se šly podívat na půlnoční a když jsme se vracely domů, všechny kavárny byly plné lidí, na ulici bylo plno hluku, protože bylo ohromně teplo. Slaví se tu podivně Ježíšek, skoro jako Silvestr. Večeři jsme si udělaly z rybiček, chlebičků, ovoce a šampusu a ponocovaly jsme do pěti hodin.

Dnes jsme byly u paní Denisové, byla moc milá, hrály jsme s ní karty a Alena s Evou jí zahrály na piano a zazpívaly. Jinak jsme byly letos jen u Opočenských, den před odjezdem Firkušného do Ameriky, tož se námi dal přemluvit a krásně nám zahrál, pak nás i doprovázel ke sborovému zpěvu. Musí mít opravdu ohromné nadání, stačilo vždycky, když nějakou písničku neznal, abychom mu ji zazpívaly a hned nám ji zahrál.

Děkuji Vám všem za přání a za všechno, mám Vás nesmírně ráda a přeji Vám k novému roku tolik zdu, co si jen můžete představit, a tisíckrát líbám mamku, tatku, Míňu a Eňu.

Vaše Hanka